

MJERE DEMOGRAFSKE POLITIKE U GRADU ZAGREBU / MJERE PODRŠKE DJECI, MLADIMA I OBITELJIMA

Demografski problem ključni je razvojni problem u Gradu Zagrebu i Republici Hrvatskoj. Osluškujući stručnu i znanstvenu te zainteresiranu javnost, u Gradu Zagrebu donesene su ključne odluke vezane za revitalizaciju zagrebačke, a time i hrvatske populacije.

Osnivanjem Ureda za demografiju u zagrebačkoj gradskoj upravi po prvi puta je u nekoj lokalnoj zajednici postavljena demografska problematika na istu razinu kao i gospodarska, obrazovna, znanstvena, kulturna ili prostorno-planska. Objedinjavanjem gradskih aktivnih mjera stimulativne populacijske politike na jednom mjestu te definiranjem smjernica razvojnog plana i buduće cjelovite strategije stvoreni su preduvjeti za nove modele demografske revitalizacije. Demografski problem naše zemlje tako je na ovoj mikrorazini formalno postavljen na mjesto u upravljačkom sustavu sukladno utjecaju na sve segmente hrvatskog društva i gospodarstva.

1. Novčana pomoć za roditelja odgojitelja (mjera se primjenjuje od 8. rujna 2016.)

Mjeru danas koristi **3.376 roditelja s troje ili više djece**, a za njezino provođenje osigurano je **200.000.000,00 kn** u Proračunu Grada Zagreba. Isplata korisnicima za siječanj 2018. iznosi **3.993,29 kn**.

2. Novčana pomoć za opremu novorođenog djeteta

U 2017. godini **22.030 djece** obuhvaćeno je programom **opreme novorođenčadi** za kojeg smo izdvojili **78.652.800,00 kn**.

3. U pedagoškoj godini 2017./2018. dječje vrtiće u Gradu Zagrebu polazi 36.918 djece. Program sufinanciramo s više od 839.000.000,00 kn godišnje.

4. Za produženi boravak za 13.565 zagrebačke djece godišnje izdvajamo 44.500.000,00 kn.

5. Za besplatne udžbenike za sve osnovnoškolce i srednjoškolce u Gradu Zagrebu izdvajamo ukupno 40.000.000,00 kn godišnje.

6. Putem različitih oblika stipendiranja izdvajamo preko 50.000.000,00 kn godišnje za našu izvrsnu mladost kao najisplativije ulaganje u budućnost.

U školskoj godini 2016./2017. učenicima, studentima i doktorandima dodijeljeno je novih 300 novih stipendija. (1. Stipendija Grada Zagreba za nadarene učenike, studente i doktorande; 2. Stipendija Grada Zagreba za učenike koji se obrazuju za deficitarna zanimanja za potrebe obrtništva; 3. Stipendija Grada Zagreba za učenike i

studente pripadnike romske nacionalne manjine; 4. Stipendije za učenike i studente iz obitelji slabijeg socijalnog statusa i 5. Stipendija Grada Zagreba za učenike i studente s invaliditetom.

7. **Javni prijevoz** u Gradu Zagrebu **besplatan** je za više od **12.000 učenika i studenta** za što je osigurano **20.000.000,00 kn godišnje**.
8. Uz subvencioniranu prehranu za svu djecu u osnovnim školama, čak **5.000** djece ima besplatnu prehranu. Za to se godišnje izdvaja preko **40.000.000,00 kn**.
9. Zagrebačkim modelom stanogradnje osigurat ćemo zagrebačkim obiteljima **1.800 stanova** po povoljnim uvjetima.

Pored navedenog Grad Zagreb djecu, mlade i obitelji pomaže i na druge načine, povećavajući standarde življenja u velikom urbanom središtu. Izdvajamo neke od programa po područjima djelovanja:

1. Razvoj gospodarstva, inovativnih tehnologija i novog zapošljavanja

U tu svrhu osnovan je i **Plavi ured**, poduzetnički centar Grada Zagreba kao potporna institucija otvorena za sve poduzetnike, obrtnike i one koji to tek žele postati. Osim podrške već postojećim poduzetnicima, vrata Plavog ureda otvorena su i za sve koji iskazuju interes za poduzetništvo i pokretanje vlastitog poslovanja, posebno za mlade aktivne ljude koji će uskoro biti pokretači gospodarstva. Cilj i svrha Plavog ureda jest podizanje poduzetničke kompetencije, promicanje poduzetničke kulture te olakšanje pristupa financiranju poduzetničkih i inovativnih ideja. U skladu s tim, Plavi ured provodi aktivnosti poduzetničke edukacije, poduzetničkog savjetovanja i aktivnosti pomoći kod prijave raznih poduzetničkih i inovativnih projekata.

Edukacija. Dosad je održano 467 poduzetničkih seminara na kojima je prisustvovalo 1329 mladih. To znači da je 17% ukupnih korisnika usluga edukacija mlađe od 30 godina. Plavi ured korisnicima nudi i specijalističke edukacije iz područja marketinga, financija, poslovnog planiranja, e-poslovanja, komunikacijskih vještina, upravljanja ljudskim potencijalima i ostalih područja relevantnih za uspješnost poslovanja. Cilj je ovim edukacijama ojačati poduzetničke kompetencije korisnika, a ujedno i korisnicima omogućiti da steknu nova poznanstva, iskustva i kontakte.

Savjetovanja. U tri godine postojanja održano je čak 408 individualnih savjetovanja mladih osoba na kojima su se savjetnici Plavog ureda nastojali maksimalno posvetiti svakom

pojedinačnom slučaju kako bi se riješile sve nedoumice mladih potencijalnih i postojećih poduzetnika. U prva dva mjeseca 2018. godine već je održano 33 savjetovanja mladih osoba

Samozapošljavanje. Plavi ured već tri godine provodi i potporu za samozapošljavanje Grada Zagreba istovremeno pružajući korisnicima te mjere i sve navedene usluge tijekom prve godine poslovanja, a i kasnije. Mlade osobe trenutno čine 19% korisnika potpora za samozapošljavanje Grada Zagreba koje je provodio Plavi ured.

Promicanje poduzetničke kulture. U tri godine rada, djelatnici Plavog ureda svjedočili su mnogim uspješnim poduzetničkim pričama, gdje posebno raduje uspjeh mladih ljudi koji su kroz poduzetništvo uspjeli ostvariti svoje snove i sami sebi kreirati bolju svakodnevicu.

Grad Zagreb osnivač je **Razvojne agencije Zagreb** u sklopu koje djeluje i **Tehnološki park Zagreb** s poduzetničkim inkubatorom (**Start up factory Zagreb**) za razvoj ideja i podršku inovativnosti 350 mladih ljudi s tendencijom širenja na kapacitet od 700 mjesta.

2. Podrška djeci, mladima i obiteljima u vidu mjera socijalne politike

Prevenција dječjeg siromaštva visoko je među prioritetima gradske socijalne politike. Svjesni činjenice da je siromaštvo trajan i teško iskorjenjiv problem, obiteljima koje su u riziku od siromaštva našim paketima mjera želimo olakšati svakodnevicu i podići kvalitetu života svih članova obitelji, posebice djece. Najveći rizik od siromaštva imaju djeca iz višečlanih obitelji, djeca iz jednoroditeljskih obitelji te iz onih obitelji u kojima nema zaposlenih članova. Upravo tim obiteljima Grad Zagreb pomaže širokom mrežom prava i usluga od kojih izdvajamo:

- (1) Stipendija Grada Zagreba za učenike i studente slabijeg socijalnog statusa –** novčani iznos stipendije kreće se od 2.336,60 kn mjesečno za učenike do 3.338,00 kn za studente. Od akademske godine 2017./2018. uvedena je nova stipendija za studente poslijediplomskih sveučilišnih (doktorskih) studija i poslijediplomskih specijalističkih studija u iznosu od 4.000,00 kn. U proteklih deset godina stipendirano je ukupno 397 učenika i studenata te je izdvojeno gotovo 10.000.000,00 kn.
- (2) Stipendija Grada Zagreba za učenike i studente s invaliditetom –** osobama s invaliditetom otežan je pristup obrazovanju što ih kasnije isključuje s tržišta rada te ih

čini podložnijima riziku od siromaštva. Ulaganjem u njihove obrazovne kapacitete osnažujemo ih kako bi postali istinski članovi naše zajednice. Novčani iznos stipendije kreće se od 2.336,60 kn mjesečno za učenike do 3.338,00 kn za studente s invaliditetom. Od akademske godine 2017./2018. uvedena je nova stipendija za studente poslijediplomskih sveučilišnih (doktorskih) studija i poslijediplomskih specijalističkih studija u iznosu od 4.000,00 kn. U proteklih deset godina stipendirano je gotovo 400 učenika i studenata te je izdvojeno gotovo 10.000.000,00 kn.

- (3) **Pomoć u obiteljskim paketima** ostvaruje obitelj ili skrbnik troje i više maloljetne djece ako su korisnici zajamčene minimalne naknade te jednoroditeljska obitelj s jednim ili više maloljetne djece ako je roditelj korisnik zajamčene minimalne naknade.
- (4) **Pomoć djeci u mliječnoj hrani** osigurava se pomoć za dodatnu mliječna hrana djeci čije majke ne mogu dobiti te se na taj način osigurava pravilan rast i razvoj naših najmlađih sugrađana.
- (5) **Besplatno ljetovanje za djecu iz obitelji slabijeg imovinsko-socijalnog statusa i program rehabilitacijsko-rekreacijskog ljetovanja za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom** – tijekom ljetnih mjeseci svake godine oko 1.100 djece iz obitelji slabijeg imovinsko-socijalnog statusa te 400 djece s teškoćama u razvoju i s invaliditetom koristi program besplatnog ljetovanja kojeg Grad Zagreb financira s 1.600.000,00 kn.
- (6) **Prigodni paketi za djecu povodom Uskrsa i Sv. Nikole** – za preko 3.600 djece korisnika pomoći u obiteljskim paketima, korisnika prehrane u pučkoj kuhinji i korisnika pomoći djeci u mliječnoj hrani (za svako dijete do 12 godina starosti).
- (7) **Novčana pomoć osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja za njegu djeteta s teškoćama** – novčana pomoć isplaćuje se jednom mjesečno u iznosu od 1.000,00 kn. Ti korisnici ostvaruju i pravo na besplatan godišnji prijevoz.

Od **socijalnih usluga** koje su usmjerene posebno ranjivim skupinama djece, Grad Zagreb financira usluge koje pružaju sljedeći domovi socijalne skrbi:

- (1) Dom za djecu i odrasle „Duga“ – žrtve obiteljskog nasilja koji pruža usluge psihološkog tretmana, savjetovališta, psihosocijalne pomoći i smještaja.
- (2) Centar za rehabilitaciju „Silver“ koji pruža usluge senzorne terapije, dnevnog boravka, rehabilitacije i osposobljavanja uz rehabilitacijske pse za djecu s teškoćama u razvoju.

- (3) Dnevni centar za rehabilitaciju djece i mladeži „Mali dom – Zagreb“ namijenjen je djeci s višestrukim oštećenjima te su usmjereni na dijagnostiku, ranu intervenciju i rehabilitaciju.
- (4) Novoosnovani Centar za pružanje usluga u zajednici „Luka Ritz“ pruža usluge individualnog i grupnog savjetovanja, psihosocijalne podrške i pomoći pri učenju za djecu i mlade.

Grad Zagreb također je financijski podržao osnivanje Majčinskog doma za maloljetne majke pri Dječjem domu Zagreb. Za mlade ljude bez adekvatne roditeljske skrbi koji napuštaju dječje domove, a nastavljaju s obrazovanjem, Grad Zagreb osigurava smještaj u stambenim zajednicama. Takve stambene zajednice podupiremo i za osobe s autizmom, osobe s psihičkim poteškoćama i sa smanjenom intelektualnom sposobnošću.

Jedan od suvremenih oblika podrške pojedincima i obiteljima u riziku jest i socijalno poduzetništvo. Zakoni profita padaju u drugi plan pred zakonima humanosti i solidarnosti. Ističemo primjer novootvorenog Silent Cafféa u kojem su naši gluhi sugrađani, neki od njih i po prvi puta, pronašli posao.

3. Podrška djeci, mladima i obiteljima u vidu mjera zdravstvene politike

Adekvatna zdravstvena skrb jedna je od javnih politika koja u bitnome određuje kvalitetu suvremenog života. U Gradu Zagrebu svi građani imaju dostupnu mrežu liječničkih timova u primarnoj zaštiti (timovi pedijatrijske, stomatološke i obiteljske skrbi te laboratoriji i dijagnostika), a Grad poduzima i daljnje aktivnosti na unaprjeđenju mreže zdravstvenih usluga u domovima zdravlja. Dostupna nam je i mreža kliničkih, općih i specijalnih bolnica.

Financijski se podupire niz preventivnih i javno-zdravstvenih aktivnosti u cilju edukacije o sprečavanju, liječenju i posljedicama bolesti. Financijski i organizacijski podržavamo rad savjetovališta: Savjetovališta za dojenje, Savjetovališta o pravilnom pozicioniranju i stimulaciji motorike („baby handling“), Savjetovališta za poticanje rasta i razvoja zdravog djeteta, Trudničkih tečajeva, Ambulante za laktaciju, Savjetovališta za reproduktivno zdravlje mladih. Postavljamo i klupe za dojenje te stolice za prematanje djece.

Grad Zagreb također osigurava **financijsku i organizacijsku podršku radu savjetovališta za djecu, mlade i obitelj** (savjetovališta za žene i djecu – žrtve nasilja u obitelji, za osobe s invaliditetom i članove njihovih obitelji, za rani razvoj djece, za djecu i mlade u riziku i djecu s razvijenim problemima u ponašanju, zatim za starije osobe,

savjetovanište za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji te savjetovanište za supruge i djecu hrvatskih branitelja liječenih od PTSP-a). Usluge su u potpunosti besplatne za sve naše korisnike. Iz Proračuna Grada Zagreba godišnje financiramo 22 takva savjetovaništa s preko 3.300.000,00 kn te preko 40 programa i projekata organizacija civilnog društva s više od 1.600.000,00 kn. Među njima su: Hrabri telefon, Plavi telefon, Društvo za psihološku pomoć, Centar inkluzivne potpore IDEM, CEDAR - Centar za edukaciju, savjetovanje i osobni razvoj, Udruga roditelja "Korak po korak", Udruga "Igra" za pružanje rehabilitacijsko-edukacijske i psiho-socijalno-pedagoške pomoći, Udruženje „Djeca prva“ te Psihološki centar TESA.

1. Djeca, mladi, njihovo slobodno vrijeme i kreativno izražavanje

Iz proračuna Grada Zagreba već niz godina financiraju se različiti programi i projekti koji okupljaju djecu i mlade, a sukladno njihovim željama i afinitetima. Ponudeni sadržaji besplatni su za korisnike, a služe u odgojne, obrazovne i rekreativne svrhe. Organizirano provođenje slobodnog vremena je najučinkovitija prevencija neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži koja obuhvaća niz aktivnosti u kojima sudjeluju obitelj, škola, lokalna zajednica, sportski klubovi, organizacije koje provode aktivnosti iz djelatnosti tehničke kulture i kulture, vjerske i nevladine organizacije i drugi. Unutar Javnog natječaja za financiranje programa i projekata udruga iz područja prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži iz Proračuna Grada Zagreba godišnje izdvajamo preko 1.650.000,00 kuna za više od 100 programa i projekata.

Danas u Gradu Zagrebu imamo više od 630 dječjih igrališta na javnim površinama o kojima skrbimo. Od onih velikih na Bundeku i u Maksimiru do malih kvartovskih, baš u svakom naselju!

Grad Zagreb je grad kulture. Djeci nudimo brojne predstave i festivale u dječjim kazalištima Trešnji, Žar ptici, Zagrebačkom kazalištu lutaka i Dramskom studiju dječjeg kazališta Dubrava te u još deset kazališta i ansambala nezavisne produkcije. U knjižnicama Grada Zagreba za svu djecu do 15. godine osiguravamo besplatno članstvo, uz mnogobrojne radionice i književne te multimedijalne susrete. Financiramo i rad dječjih zborova i programa likovnog, literarnog i kazališnog dječjeg izražavanja, natjecanja mladih glazbenika, festivale i druge programe. Dječje skupine djeluju u čak 65 folklornih ansambala i kulturno umjetničkih društava Grada Zagreba.

Djeci i mladima su na raspolaganju dječji program „Odmorko“ (s preko 26.000 djece godišnje), aktivnosti Školskog sportskog saveza Grada Zagreba, skijanje i klizanje zimi te kupanje cijele godine (bazeni Mladost, Šalata, Svetice, Utrina, Iver, Novi Jelkovec, OŠ Ivane Brlić Mažuranić). Kroz program javnih potreba u sportu godišnje financiramo djelovanje preko 600 sportskih klubova. Posebno smo ponosni na naš program Vrtić u prirodi za svu djecu pred polazak u školu te na školu u prirodi u trećem i četvrtom razredu osnovne škole.

4. Kvaliteta života u gradu

Izgradnjom stanova u Novom Jelkovcu iskoračili smo u projekt zagrebačke „gradogradnje“. Više se ne grade „spavaonice“, već „grad u gradu“ sa svim potrebnim društvenim objektima (škole, vrtići, bazen, sportske dvorane, multimedijalna knjižnica, parkovi i igrališta, nogostupi i biciklističke staze). Grad se po mjeri čovjeka i podiže se standard stanovanja u gradu. Nastavljamo s izgradnjom 1.800 stanova u Podbrežju po istom modelu.

Grad Zagreb omogućava rješavanje stambenog pitanja putem javnog najma onim Zagrepčanima koji nemaju u vlasništvu odgovarajući stan i dokažu prihod po članu domaćinstva iznad 30% prosječne mjesečne isplaćene plaće u gospodarstvu Grada Zagreba u tromjesečju prije oglašavanja natječaja. U privilegiranoj položaj stavljamo mlade građane, budući da je kao jedno od mjerila za bodovanje propisana životna dob. Ugovori se sklapaju na pet godina uz plaćanje ugovorene najamnine i s mogućnošću produljenja ugovora. U ovom trenutku Grad Zagreb u javnom najmu ima 966 stanova.

U daljnjem razvoju Grada naša su očekivanja okrenuta prema financiranju projekata iz europskih fondova: izgradnja zagrebačkog rotora, budućeg Jarunskog mosta, tračničko povezivanje Zračne luke Franjo Tuđman s Kvaternikovim trgom, Izgradnja Dječje bolnice i Centra za gospodarenje otpadom.

Razvijanje i izgradnja prometne mreže, biciklističkih staza i nogostupa te bolja povezanost svih dijelova Grada Zagreba jedan je od naših prioriteta. Grad Zagreb nije samo urbano gradsko središte s adventske razglednice, već i 68 prigradskih naselja u kojima javna usluga mora biti jednako kvalitetna. Daljnja izgradnja komunalne i društvene infrastrukture ima za cilj učiniti te dijelove Zagreba jednako privlačnima za život, rad i stvaranje novih vrijednosti. Dnevne migracije dio su svakodnevice urbanog življenja, a Grad Zagreb ovdje je usko povezan sa „zagrebačkim prstenom“ u urbanu aglomeraciju.

Nastavljamo također s projektom „škologradnje“. U Gradu Zagrebu danas djeluje 60 predškolskih ustanova na više od 230 lokacija diljem Grada, 109 osnovnih škola, 70 srednjih škola i 10 učeničkih domova.

Život u gradu 21. stoljeća nameće nove standarde. Tu su uklanjanje arhitektonskih barijera za mame s djecom u kolicima, starije osobe i osobe s invaliditetom. Posebnu pažnju moramo posvetiti zaštiti okoliša, gospodarenju otpadom i održivom razvoju.

Život u gradu 21. stoljeća mora biti *on-line*. Suvremena digitalna tehnologija i besplatni Internet omogućavaju nam trenutačnu povezanost sa svijetom!

1. Zagreb i Zagrebačko sveučilište

Grad Zagreb je sveučilišni grad s oko 70.000 studenata. Mnogi od njih dolaze u Zagreb studirati, a naša je želja da se zadrže u našem gradu i našoj zemlji kao najveća vrijednost koju jedan narod može imati. Studenti koriste mnoge pogodnosti života u Zagrebu: kulturna, obrazovna i sportska ponuda ne zaostaje na onom turističkom i zabavnom.

Grad Zagreb i Sveučilište u Zagrebu potpisnici su *Sporazuma o suradnji* kojim su definirana brojna područja suradnje Grada i Sveučilišta. Jedno od njih je i pomoć Grada Zagreba u stambenom zbrinjavanju mladih znanstvenika. Tijekom 2017. godine sklopljena su dva predugovora o subvencioniranju kamate mladim znanstvenicima za kupnju stana u naselju Podbrežje. Ovim se Grad obvezao subvencionirati kamatu na kupnju stana koja prelazi 2%, na rok od 10 godina.